

Titulació	Tipus	Curs
Arqueologia	OB	2

Professor/a de contacte

Nom: Joaquim Pera Isern

Correu electrònic: joaquim.pera@uab.cat

Equip docent

Mateu Riera Rullan

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits per cursar aquesta assignatura. El nivell és bàsic a l'abast de tots els estudiants sense formació prèvia.

Objectius

Coneixer les principals famílies i tipus de ceràmiques antigues, medievals i modernes, a nivell d'usuari per la seva aplicació en el camp professional.

Aquesta assignatura s'emmarca dins els ensenyaments que complementen l'arqueologia de camp. És de caràcter teoricopràctic i capacita els/les estudiants per enfrontar-se amb èxit a la classificació de material ceràmic de les èpoques antiga, medieval i moderna.

Els seu objectiu és la formació bàsica dels/les estudiants en els aspectes essencials de la ceramologia antiga i en la classificació cronotipològica dels materials ceràmics apareguts a les excavacions realitzades a casa nostra, en jaciments que poden abraçar una cronologia des del segle IV aC fins al segle XIX.

Resultats d'aprenentatge

1. CM09 (Competència) Planificar el procés de treball en arqueologia, específicament en les activitats de processament de la informació de camp i d'anàlisi de laboratori, organitzant equips de treball i distribuint diferents tasques entre els integrants per a desenvolupar els objectius previstos.
2. KM12 (Coneixement) Classificar analíticament diferents materials i restes arqueològiques, mobles i immobles.
3. KM13 (Coneixement) Aplicar tècniques i mètodes multidisciplinaris al processament i l'anàlisi de registres i materials arqueològics als treballs de laboratori i gabinet: anàlisi de ceràmica, lítica, arqueofauna, arqueobotànica i osteoarqueologia, processament i tractament digital d'imatges i dades arqueològiques, estadística i quantificació.
4. KM14 (Coneixement) Organitzar les diferents activitats de laboratori en arqueologia i de processament d'informació i imatges arqueològiques en funció de les característiques i els requeriments de l'activitat plantejada.
5. SM13 (Habilitat) Aplicar els principals sistemes de classificació tipològica als materials arqueològics de diferents cronologies, atenent-ne les característiques morfològiques, els materials emprats i els processos de desgast i alteració tafonòmica.
6. SM14 (Habilitat) Aplicar els principals mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi a l'arqueologia de camp (obtenció i processament d'imatges), i als treballs de gabinet (digitalització d'imatges, creació de bases de dades) i laboratori (anàlisi de diferents tipus de restes arqueològiques).
7. SM15 (Habilitat) Utilitzar equips tecnològics en el treball de camp i de laboratori: estacions totals, lupes binoculars i microscopis i equips de producció d'imatges.
8. SM16 (Habilitat) Utilitzar els procediments bàsics de consolidació i preservació de materials arqueològics al laboratori, avaluant-ne l'aptitud i l'impacte en anàlisis futures dels mateixos materials.
9. SM17 (Habilitat) Utilitzar equips i eines digitals i informàtiques pròpies de la investigació i la pràctica professional en arqueologia a fi de representar i ordenar els registres arqueològics (estacions totals, càmeres fotogràfiques i programari especialitzat) i de dur a terme anàlisis de diferents tipus de materials (lupes binoculars i microscopis, peus de rei i bàscules digitals, i programari especialitzat).

Continguts

- 1- Aspectes tècnics de la ceràmica
- 2- La ceràmica com a document arqueològic
- 3- Ceràmiques dels segles IV i III aC
- 4- Ceràmiques de vernís negre romanes
- 5- Ceràmiques de vernís vermell: sigil·lada itàlica i sudgal·lica
- 6- La T.S. Hispànica i la seva problemàtica
- 7- La T.S. Africana
- 8- La DSP
- 9- La ceràmica de Parets Fines
- 10- La ceràmica de cuina africana i itàlica
- 11- Les llànties
- 12- Introducció a les àmfores
- 13- La ceràmica utilitària dels segles VII-VIII. Transició entre l'antiguitat tardana i l'alta edat mitjana
- 14- La ceràmica carolíngia, segles IX-X

- 15- La ceràmica de cuina grisa/oxidada catalana dels segles XI-XIV
- 16.- La reaparició de les ceràmiques de taula. L'anomenada pisa arcaica de Barcelona
- 17- La ceràmica catalana decorada de verd i manganès (o morat)
- 18-La ceràmica vidriada comuna dels segles XIII al XVIII
- 19-L'aparició de la decoració en blau de cobalt. L'anomenada ceràmica blava de Barcelona
- 20- La ceràmica de reflex metàl·lic o daurada catalana
- 21- La ceràmica blava catalana, segles XVI-XIX

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
activitat dirigida	70	2,8	
Tipus: Supervisades			
Activitat supervisada	20	0,8	
Tipus: Autònomes			
Activitat autònoma	47	1,88	

1.- Classes presencials a l'aula: constitueixen el 70% del curs en aquesta assignatura. El mètode docent és basa en les explicacions del professor. Per facilitar l'atenció, en la part de ceràmica romana, els apunts ja estan editats en un dossier que és a disposició dels alumnes a començament del curs. El material didàctic necessari per a l'estudi de la ceràmica medieval i moderna es facilita per part del professor, a través del campus virtual, mitjançant diverses publicacions i sèries d'imatges en format pdf. Igualment, es proporciona una abundant bibliografia que es objecte de comentari a classe.

Les explicacions teòriques sempre recolzen en imatges projectades i amb la presentació i circulació de materials ceràmics als quals es fa referència. Per tant, la classe té un també un vessant pràctic, segons els temes, cosa que fa difícil el seguiment de la matèria si no hi ha una assistència continuada.

2.- Classes pràctiques al laboratori: Constitueixen el 30% del total de l'assignatura. Són classes pensades per repassar, en grups reduïts, les produccions ceràmiques sobre les quals s'ha parlat a les lliçons teòriques. Aquest format assegura que tots els alumnes puguin tocar els materials i sobretot preguntar sobre aspectes i detalls que a l'aula, amb el grup complet, no es poden explicar amb facilitat.

3. Visita al magatzem d'Arqueologia del MUHBA: es fa al final del quadrimestre i té com a objectiu de repassar les nocions adquirides sobre les diverses classes de ceràmica catalana medieval i moderna, al davant d'una col·lecció de ceràmica extraordinària, tan pel nombre de peces, com per la facilitat d'accedir-hi.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació a classe i assistència a les pràctiques	20%	10	0,4	CM09, KM12, KM13, KM14, SM13, SM14, SM15, SM16, SM17
Prova escrita	80%	3	0,12	CM09, KM12, KM13, KM14, SM13, SM14, SM15, SM16, SM17

L'avaluació dels coneixements adquirits en aquesta assignatura es fa de manera continuada, a través de les intervencions en les classes teòriques i pràctiques. D'altra banda, es demana la ressenya d'alguna publicació continguda a la bibliografia subministrada pels professors. Finalment, es fa un examen de cadascuna de les dues parts de l'assignatura (època antiga i època medieval i moderna), centrat en el coneixement teòric i la identificació pràctica, ja sia amb fragments o a través de fotografies, dels materials estudiats.

Treballs escrits

Desenvolupar habilitats de jerarquitització i síntesi de la informació

Lectura i anàlisi crítica de la bibliografia

Assegurar una adequada expressió escrita

Exàmens

1 per cadascuna de les dues parts de l'assignatura

Aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única.

Bibliografia

La bibliografia de totes les classes de material ceràmic estudiades es proporcionarà a través del campus virtual, en forma de llistes de fitxes bibliogràfiques, d'enllaços amb pàgines *ad hoc*, i de documents (articles, capítols de llibre, llibres) en versió pdf, d'accés exclusiu a les persones matriculades.

Programari

No es requereix programari específic.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PLAB) Pràctiques de laboratori	11	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	12	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt